

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 3898/2021
29.09.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Марине Милановић, председника већа, Јелице Бојанић Керкез и Весне Станковић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Ивана Хинић Павић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, чији је законски заступник Државно правобранилаштво из Београда, ради утврђења, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 7114/2017 од 08.12.2017. године, у седници већа одржаној дана 29.09.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиле изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 7114/2017 од 08.12.2017. године.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 23221/15 од 04.09.2017. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиле којим је тражила да се утврди да је пок. ББ услед наглог погоршања здравственог стања дана ...2012. године у вечерњим часовима, пред сведоцима ВВ, ГГ и ДД, сви из ..., усмено изјавио своју последњу вољу да све оставља у наслеђе својој АА, те да описана последња воља пок. ББ представља његово усмено завештање, што је тужена дужна да призна и трпи. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиљи накнади трошкове парничног поступка у укупном износу од 69.800,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 7114/2017 од 08.12.2017. године, ставом првим изреке, преиначена је пресуда Првог основног суда у Београду П 23221/15 од 04.09.2017. године, у ставу првом изреке тако што је одбијен као неоснован тужбени захтев тужиле којим је тражила да се утврди да је пок. ББ услед наглог погоршања здравственог стања дана ...2012. године, у вечерњим часовима, пред сведоцима ВВ, ГГ и ДД, сви из ..., усмено изјавио своју последњу вољу да све оставља у наслеђе својој АА, те да описана последња воља пок. ББ представља његово усмено завештање, што је тужена требала да призна и трпи. Ставом другим изреке, преиначена је одлука о трошковима парничног поступка из става другог изреке првостепене пресуде, тако што је одбијен

захтев тужиље да јој тужена накнади трошкове парничног поступка у износу од 69.800,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужиља је благовремено изјавила ревизију из свих законом прописаних разлога.

Испитујући правилност побијане пресуде у смислу одредбе члана 408. у вези са чланом 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку - ЗПП („Службени гласник РС“ број 72/11, 55/14, 87/18 и 18/20), Врховни касациони суд је оценио да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности, а у поступку пред другостепеним судом није дошло до пропуста у примени или до погрешне примене које од одредаба овог Закона, па нема ни повреде из члана 374. став 1. ЗПП, на коју се ревизијом указује.

Према утврђеном чињеничном стању, сада пок. ББ је боловао од хроничне слабости срца са његовим проширењем, због поремећаја срчаног ритма имао је уграђен пејсмејкер, воду у трбуху и плућима, отечене потколенице и мошнице, ослабљен крвоток кроз срце, ослабљену, недовољну функцију бубрега, шећерну болест типа II. Није могао да хода, отежано је дисао и био је кратког даха због воде у плућима и због исцрпљености могао је само да се потпише. Крајем новембра 2012. године лечен је у Градској болници и након две недеље је отпуштен. Дана ...2012. године у вечерњим часовима пред сведоцима ВВ, ГГ и ДД усмено је изјавио своју последњу вољу да би све оставио у наслеђе АА, дугогодишњој ванбрачној супрузи. Због исцрпљености тастатор је могао само да се потпише, али није био у могућности да пише тог дана. Судски вештак др Милан Златар је у свом налазу и мишљењу од 03.12.2013. године након увида у медицинску документацију пок. ББ навео, да су околности његовог здравственог стања на дан ...2012. године, када је сачињен усмени тестамент биле изузетне, јер је дошло до тешког погоршања хроничне срчане болести манифестовано присуством воде у плућима, те до погоршања бубрежне функције, због чега пок. ББ тог дана није био способан да сачини другу врсту завештања осим усменог завештања због озбољног погоршања медицинског стања. Судски вештак неуропсихијатар др Зоран Ђурић је у свом налазу од 01.12.2013. године дао мишљење да према здравственом стању пок. ББ дана ...2012. године је био у стању да сачини неко друго завештање осим усменог, јер је могао да чита, али није имао снаге да се користи руком и да пише. Према здравственом стању пок. ББ на дан ...2012. године његова смрт је била предвидива, а те околности нису биле изненадне, пошто је пок. ББ већ био хоспитализован и у тешком стању и у новембру 2012. године. ББ је преминуо у раним јутарњим часовима у сну ...2012. године и иза себе није оставио законске наследнике.

На основу тако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је применом материјалног права из одредбе члана 81., 82., 83. и 110. став 1. Закона о наслеђивању закључио да је тужбени захтев тужиље основан, јер је ББ имао завештајну способност као

и намеру да сачини своју последњу изјаву воље, био је тешко болестан, непокретан у кревету, није могао да користи руке ни да иде даље од кревета, вид му је био лош, те су из тог разлога постојале изузетне околности субјективног карактера које су га онемогућиле да сачини неку другу врсту завештања, па је своју последњу вољу изјавио пред три сведока у моменту усмене изјаве при чему је имао озбиљну вољу да сачини усмени тестамент и да сву имовину остави у наслеђе овој тужилји, па је одлучио као у изреци пресуде.

Одлучујући о жалби тужилје, другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев тужилје као неоснован, оцењујући да је првостепени суд своју пресуду донео погрешном применом материјалног права, јер је тужилац дуже време боловао од срчаних и других обољења хроничног карактера, да је крајем новембра 2012. године лечен у Градској болници, где је боравио две недеље, након чега је отпуштен и боравио у својој кући до смрти, а да је при том дужи низ година живео са тужилџом у ванбрачној заједници, па је изостао фактор изненадности (изненадна тешка болест) у већ постојећим обољењима, што је неопходан услов за сачињавање усменог завештања. Имајући у виду да је оставилац био писмен човек и завештајно способан, за све то време је имао могућност сачињавања олографског завештања или писменог завештања пред сведоцима, што није учинио, а и изјава да ће оставилац све оставити тужилји не може се сматрати усменим завештањем због изостанка да та изјава представља располагање његовом имовином као и да је то његова завештајна воља у случају смрти, због чега нису испуњени услови за примену одредбе члана 110. Закона о наслеђивању.

По оцени Врховног касационог суда, правилно је другостепени закључио да у овом случају није било доказаних изузетних прилика неопходних за пуноважност усменог завештања сходно члану 110. Закона о наслеђивању, као изузетне форме завештања.

Одредбом члана 110. став 1. Закона о наслеђивању („Службени гласник Републике Србије“ број 46/95, 101/03 и 6/15), прописано је да завешталац може своју последњу вољу усмено изрећи пред три истовремено присутна сведока, ако због изузетних прилика не може сачинити писмено завештање.

Из наведене одредбе Закона произилази да не постоји могућност да завешталац своју последњу вољу усменим путем изјави у редовним околностима, у којима на располагању има друге облике завештања. Сачињавање усменог завештања дозвољено је само у случају постојања објективних или субјективних околности опасних по живот (нпр. рат, поплава, пожар, земљотрес, болест, повреда и сл.), услед којих не постоји могућност сачињавања завештања у неком од осталих законом предвиђених облика. Дакле, пуноважност усменог завештања као ванредног облика везана је за постојање изузетних прилика у моменту изрицања последње воље, које у овом случају нису постојале.

Покојни ББ у моменту давања изјаве пред сведоцима се није налазио у ситуацији објективно, али и субјективно опасној по живот, која га је онемогућила да сачини завештање у неком од других законом предвиђених облика. Његова изјава, чије се правно

дејство тужбом тражи, нема карактер усменог завештања, већ изражену намеру да својом имовином располаже у корист тужиле.

Изузетне прилике подразумевају поред објективне и субјективну компоненту која се огледа у субјективном поимању завештаоца да се налази у изузетним приликама, али начело правне сигурности које упућује на рестриктивно тумачење наведене одредбе члана 110. Закона о наслеђивању, недвосмислено указује да се конкретан случај сагледава у односу на могућност сачињавања писмених облика завештања, што значи да се за пуноважност усменог завештања не може искључиво узети субјективно стање оставиоца, већ га напротив треба ценити у контексту објективног догађаја због којег би заиста могла сматрати да се налази у изузетним приликама. Из наведеног произилази да је према здравственом стању оставиоца његова смрт била предвидива, те да околности нису биле изузетне, јер је исти и у новембру 2012. године већ био хоспитализован и у тешком стању, па сама по себи чињеница да му је позлило и да је исти преминуо дана ...2012. године, и са правног становишта ревизијског суда не може се подвести под изузетне прилике које би у овом случају дале пуноважност његовом усменом завештању, а како је то правилно утврдио другостепени суд. Стога су сви ревизијски наводи о погрешној примени материјалног права, неосновани.

Из наведених разлога, применом члана 414. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као изреци.

**Председник већа-судија,
Марина Милановић, с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**